

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Кафедра цивільного, нотаріального та виконавчого процесу

НОВЕЛИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: СПРОЩЕНІ ПРОВАДЖЕННЯ

**Матеріали
науково-практичної конференції**

***5 травня 2025 року
м. Одеса***

За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
Неллі Юріївни Голубевої

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.919.(477)(062)

H727

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.29744>

У збірці матеріалів науково-практичної конференції представлено тези доповідей науковців, що висвітлюють актуальні питання новел цивільного процесуального законодавства, зокрема інституту спрощеного провадження як ефективного механізму вирішення нескладних цивільних справ. У доповідях науковців обґрунтовано доцільність спрощеної процедури розгляду, що дозволяє забезпечити оперативність та економічність судового процесу. Особлива увага приділена критеріям віднесення справ до спрощеного провадження, правовим гарантіям учасників процесу, а також окреслено напрями подальшого вдосконалення законодавства з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у межах цивільної юрисдикції.

Укладачі:

Н. Ю. Голубєва — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», адвокат;

І. А. Яніцька — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

О. В. Сатановська — аспірант кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»

Друкуються за рішенням кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія» (*протокол № 10 від 23.05.2025 р.*)

Московчук Дмитро Олександрович Проблеми оптимізації цивільного процесуального законодавства Республіки Польща	44
Паскар Ауріка Лазорівна Роль спрощеного провадження в забезпеченні права на судовий захист в цивільному та адміністративному судочинстві	47
Полуніна Ольга Олександрівна Цифровізація та спрощене провадження: роль ЄСІТС, електронного суду, доказів	50
Стоянова Тетяна Анатоліївна Розгляд справ про видачу обмежувального припису — оптимізація цивільного судочинства чи/та спрощена процедура . . .	53
Цал-Цалко Юлія Юліївна Сутність спрощеного позовного провадження в цивільному судочинстві	56
Яніцька Інна Анатоліївна Мирова угода як інструмент оптимізації цивільного судочинства: роль виконавця у забезпеченні її виконання	58
Бітов Іван Андрійович Спрощене провадження в суді апеляційної інстанції	62
Мельниченко Анна Володимирівна Процесуальні наслідки рішень, ухвалених у спрощеному провадженні, для приватного виконавця	65

Секція II

ЗАОЧНИЙ РОЗГЛЯД. НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ. ІНШЕ

Волкова Наталія Василівна Щодо деяких особливостей судового наказу у справах про стягнення аліментів на утримання дитини	68
Ліопол Інна Михайлівна Ефективність наказного провадження як спрощеного виду цивільного судочинства: статистичний аналіз	71
Лукасевич Геннадій Олегович Примусове виконання рішень у сімейних спорах: повернення дитини та порядок спілкування	76

Список використаних джерел

1. А. Гулик. Поняття оптимізації цивільного судочинства: огляд концептуальних підходів // Публічне право — Вип. № 2 (38). — 2020. — С. 121–127. — Режим доступу: DOI<https://doi.org/10.32782/2020-38-14>.
2. Офіційний сайт Європейського Союзу Режим доступу:https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2007/861/oj/eng?utm_source=chatgpt.com
3. Сучасні проблеми цивільного та цивільно-процесуального права (в частині цивільно-процесуального права) : навч.метод. посіб. [Електронне видання] / Н. Голубева, І. Бут, О. Полуніна, Ю. Полюк, Ю. Цал-Цалко. — Одеса : Фенікс, 2023. — 190 190 с. — ((Серія «Навчально-методичні посібники»). Режим доступу:<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26554>.
4. А. В. Петровський Інститут спрощених судових процедур у цивільному процесуальному законодавстві європейських країн //Нове українське право. — Вип. 4. — 2023. — С. 34–38. — Режим доступу:DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2023.4.4>.
5. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV : станом на 31 грудня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
6. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7 грудня 2017 року // Відомості Верховної Ради від 2 лютого 2018 року. — № 5. — Ст. 35.

Цал-Цалко Юлія Юліївна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СУТНІСТЬ СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Спрощене позовне провадження є важливою складовою сучасного цивільного процесу, що має за меті спрощення процедури розгляду справ. Запровадження інституту спрощеного позовного провадження стало результатом запозичення позитивного досвіду провідних європейських країн і має на меті: по-перше, підвищення ефективності правосуддя та зменшення судового навантаження, оскільки спрощене провадження дозволяє розглядати справи швидше, без зайвих процедурних формальностей. Це сприяє оперативному вирішенню конфліктів та оптимізації роботи судової системи. По-друге, забезпечення доступності правосуддя — завдяки спрощеним вимогам до доказової бази та процедури, сторони можуть швидше і легше захистити свої права, що напряду сприяє підвищенню доступності правосуддя

для громадян. А також, економію ресурсів — спрощене провадження передбачає меншу кількість судових засідань та відповідно зменшення документообігу, що у свою чергу, дозволяє скоротити витрати як для сторін спору, так і для держави.

Регламентация інституту спрощеного позовного провадження передбачена Розділом III, Главою 10, статтями 274–279 ЦПК України [1]. Але законодавчого визначення ця глава не містить, отже маємо необхідність аналізувати думки процесуалістів та опиратися на визначення науковців стосовно даного питання, таким чином, спрощене позовне провадження — це скорочена процесуальна форма розгляду цивільних справ у позовному провадженні, яка спрямована на виконання завдань та досягнення мети цивільного судочинства щодо розгляду та вирішення передбачених ЦПК України категорій цивільних справ за спрощеною процедурою, та характеризується коротким строком розгляду справи переважно у письмовій формі, однак може бути також з повідомленням (викликом) сторін [2, с. 20; 3, с. 112]. Відповідно до частини першої статті 274 Цивільного процесуального кодексу України, у порядку спрощеного позовного провадження підлягають розгляду: малозначні справи (згідно з частиною шостою статті 19 ЦПК України); справи, що виникають з трудових відносин; справи про надання дозволу судом на тимчасовий виїзд дитини за межі України тому з батьків, хто проживає окремо від дитини, за умови, що: у нього відсутня заборгованість зі сплати аліментів; другий з батьків відмовив у наданні нотаріально посвідченої згоди на виїзд дитини. Зазначені категорії справ розглядаються в порядку спрощеного позовного провадження в імперативному порядку, тобто без права суду обирати інший вид провадження. Процесуальне спрощення у цих справах означає, що не проводиться підготовче судове засідання та не відбуваються судові дебати (частини третя та восьма статті 279 ЦПК України).

Справи у порядку спрощеного позовного провадження розглядаються судом у розумний строк, який не може перевищувати шістьдесяти днів з моменту відкриття провадження у справі. Згідно з даними судової статистики, приблизно третина всіх цивільних справ у судах розглядається саме за правилами спрощеного позовного провадження. Це свідчить про ефективне функціонування даного процесуального інституту у системі цивільного судочинства. Сутність спрощеного позовного провадження полягає в досягненні ефективного та оперативного судового захисту порушених, невизнаних або оспорюваних: прав, свобод та інтересів фізичних осіб; прав та інтересів юридичних осіб; інтересів держави — у максимально короткі строки.

Отже, запровадження інституту спрощеного позовного провадження в судовій системі України є результатом перейняття досвіду

європейських країн і орієнтовано на підвищення ефективності правосуддя. Це стосується, зокрема, прискореного розгляду цивільних справ, зменшення судових витрат сторін, а також зниження навантаження на суддів. Поняття та сутність спрощеного позовного провадження полягають у тому, що це різновид позовного провадження, який передбачає розгляд справ за особливою процедурою у скорочені строки. Метою такого провадження є ефективний захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, а також інтересів держави — в окремих категоріях цивільних справ. Такий підхід забезпечує досягнення завдань цивільного судочинства, передусім — оперативне, доступне та справедливе вирішення спорів.

Список використаних джерел

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18 березня 2004 року // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1618-15>
2. Захарова О. С., Єпанчінцев О. С. Поняття та сутність спрощеного позовного провадження // Режим доступу: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/1/4.pdf>
3. Васильєва-Шаламова Ж. В. Поняття та характерні ознаки спрощеного провадження як виду процесуального провадження // Режим доступу: http://lsej.org.ua/4_2022/23.pdf

Яніцька Інна Анатоліївна

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МИРОВА УГОДА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА: РІЛЬ ВИКОНАВЦЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇЇ ВИКОНАННЯ

Мирова угода в цивільному процесі виступає дієвим інструментом для пришвидшення розгляду справ та забезпечення їх вирішення у розумні строки, що відповідає положенням пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод. Її укладення сприяє реалізації основних завдань цивільного судочинства — забезпеченню справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду справ з метою ефективного захисту порушених невизнаних чи оспорюваних прав і свобод фізичних осіб, законних інтересів юридичних осіб та держави.